Història de la filosofia

Mill

Exercicis · 49 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text). **Indiqueu a la portada de l'examen l'opció escollida.**

OPCIÓ A

Seria absurd que, mentre que en la valoració de totes les altres coses es té en compte tant la quantitat com la qualitat, se suposés que en la valoració dels plaers només cal tenir en compte la quantitat.

[…]

Poques criatures humanes consentirien que se les convertís en animals inferiors a canvi de la promesa que obtindrien tots els plaers que pot tenir una bèstia; cap ésser humà intel·ligent no acceptaria ser un ximple, ni una persona instruïda ser un ignorant, ni cap persona sensible i recta ser egoista i infame, per més que els puguin persuadir que un ximple, un babau o un brètol està més satisfet amb el que li ha tocat que no pas ho estan ells amb el que els ha tocat a ells. No renunciarien a allò que posseeixen de més que ell, per saciar de la forma més completa possible els desitjos que tenen en comú amb ell. […] És millor ser una persona insatisfeta que no un porc satisfet; millor ser Sòcrates insatisfet que no un ximple satisfet. I si el ximple o el porc opinen de forma diferent, és perquè només coneixen el seu propi costat de la qüestió. L'altra part, en aquesta comparació, coneix tots dos costats.

John Stuart Mill. *L'utilitarisme*, capítol II

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre vuitanta i cent vint paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text els mots següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

a) «qualitat»:

b) «persuadir»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «L'altra part, en aquesta comparació, coneix tots dos costats.» Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i quin paper té en la justificació d'allò que John Stuart Mill defensa a *L'utilitarisme*. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint a les pàgines 6 i 7.]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

La Utilitat es veu sovint estigmatitzada com una doctrina immoral quan s'interpreta en el sentit de Conveniència […]. Així, dir una mentida sovint pot resultar convenient a l'efecte de sortir d'un mal pas, o per a aconseguir un objecte que ens resulta immediatament útil a nosaltres o a d'altres. Però […] en la mesura que qualsevol desviació de la veritat, ni que sigui involuntària, té per efecte minar la confiança en les declaracions dels homes (confiança que no solament és el principal suport de l'actual benestar social, sinó que si es dona en grau insuficient provoca més que cap altra cosa imaginable l'estancament de la civilització, de la virtut i de tot allò de què més depèn la felicitat humana), aleshores sentim que la violació d'una regla amb un grau de conveniència tan transcendent a canvi d'un avantatge momentani no resulta convenient; i que aquell que en benefici propi o d'algú altre fa tot el que pot per privar d'altres d'un bé i per infligir-los un mal aprofitant-se de la confiança més o menys gran que dipositen recíprocament en la paraula donada, actua com un dels pitjors enemics de la humanitat.

Tanmateix, fins i tot aquesta regla, sagrada com és, admet possibles excepcions, i això ho reconeixen tots els moralistes; la més important és quan amagar un fet (com ara amagar informació a un malfactor, o una mala notícia a una persona greument malalta) podria evitar a una persona diferent de nosaltres mateixos un gran mal que no mereix […]. Però a fi que l'excepció no es pugui estendre més enllà del necessari […], se n'han de definir els límits; i si el principi d'utilitat és bo per a alguna cosa, ha de ser bo per a sospesar aquestes utilitats en conflicte, i per a assenyalar l'àmbit en què predomina l'una o l'altra.

John Stuart Mill. *Utilitarisme,* II

Pregunta I. Expliqueu breument (entre vuitanta i cent vint paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents. [1 punt]

a) «desviació de la veritat»:

b) «felicitat humana»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de l'afirmació següent del text: «si el principi d'utilitat és bo per a alguna cosa, ha de ser bo per a sospesar aquestes utilitats en conflicte, i per a assenyalar l'àmbit en què predomina l'una o l'altra». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

3. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

S'ha d'admetre que en general els autors utilitaristes han situat la superioritat dels plaers mentals sobre els corporals principalment en el fet que són més permanents, més segurs, menys costosos, etc., que els altres; és a dir, en els seus avantatges circumstancials, més que no pas en la seva naturalesa intrínseca. En tots aquests punts els utilitaristes han demostrat plenament el que volien; però podrien també, i d'una forma totalment consistent, haver adoptat un altre fonament que podem qualificar de més elevat. Perquè reconèixer que alguns tipus de plaer són més desitjables i més valuosos que d'altres resulta del tot compatible amb el principi d'utilitat. Seria absurd que, mentre en la consideració de totes les altres coses es té en compte tant la qualitat com la quantitat, en l'apreciació dels plaers s'hagi de suposar que només compta la quantitat.

[…] És millor ser un ésser humà insatisfet que un porc satisfet; millor ser Sòcrates insatisfet que no un ximple satisfet. I si el ximple o el porc opinen de forma diferent és perquè només coneixen el seu propi costat de la qüestió. L'altra part, en aquesta comparació, coneix tots dos costats.

John Stuart Mill. *L'utilitarisme*, capítol II

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

4. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:
[1 punt]

a) «circumstancials»

b) «consistent»

5. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu quin paper té l'afirmació següent en el pensament que John Stuart Mill presenta a *L'utilitarisme*: «És millor ser un ésser humà insatisfet que un porc satisfet; millor ser Sòcrates insatisfet que no un ximple satisfet.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

6. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

La doctrina utilitarista és que la felicitat és desitjable i que és l'única cosa desitjable com a fi: totes les altres coses només són desitjables com a mitjans per a aquest fi […].

L'única prova que es pot donar que un objecte és visible és que de fet la gent el veu. L'única prova que es pot oferir que un so és audible és que la gent de fet el sent: i així pel que fa a les altres fonts de l'experiència. De manera semblant, entenc que l'única evidència que és possible aportar que una cosa és desitjable és que la gent de fet la desitja. […] L'única raó que es pot donar a favor que la felicitat general és desitjable és que tota persona, en la mesura que creu que la pot assolir, desitja la pròpia felicitat. Doncs bé, com que això és un fet, no solament tenim tota la prova que és possible donar en aquest cas, sinó també tota la prova que es podria exigir, que la felicitat és un bé: que la felicitat de cada persona és un bé per a aquella persona, i que la felicitat general és, doncs, un bé per a la suma de totes les persones. Amb això, la felicitat adquireix el títol de ser un dels fins de la conducta i, consegüentment, un dels criteris de la moral.

Però això per si sol no demostra que sigui el criteri únic. Per a ser-ho, semblaria necessari mostrar no solament que la gent desitja la felicitat, sinó també que no desitja mai cap altra cosa. Ara bé, és ben palpable que la gent de fet desitja coses que en el llenguatge corrent són decididament diferents de la felicitat. Desitgen, per exemple, la virtut i l'absència de vici […].

John Stuart Mill. *L'utilitarisme,* capítol iv

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

7. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents:

[1 punt]

a) «felicitat»

b) «fi»

8. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu com justifica John Stuart Mill a *L'utilitarisme* que «la felicitat és desitjable» i que «és l'única cosa desitjable com a fi». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

9. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

No té cap mena de justificació que una persona o una colla de persones diguin a una altra criatura humana adulta que no pot fer amb la seva vida, en benefici propi, allò que li plagui de fer-ne. Ella mateixa és la persona més interessada en el seu propi benestar; l'interès que hi pot tenir qualsevol altre, llevat d'alguns casos de fort lligam personal, és insignificant comparat amb el que hi té ella mateixa. L'interès que la societat té específicament per aquesta persona de forma individual (llevat pel que fa a la seva conducta vers els altres) és fragmentari i totalment indirecte, mentre que, respecte als seus propis sentiments i circumstàncies, l'home o la dona més vulgars tenen mitjans de coneixement incommensurablement superiors als que pot posseir qualsevol altre. La interferència de la societat amb la intenció de prevaler sobre el judici i els propòsits d'una persona en allò que la concerneix només a ella, es basarà només en presumpcions generals, que poden ser totalment falses, i encara que siguin certes, és fàcil que siguin aplicades malament als casos individuals per persones que s'ho miren des de fora i no coneixen les circumstàncies específiques d'aquests casos. Així, doncs, en aquesta esfera dels afers humans, la individualitat té el seu camp d'acció propi. Pel que fa a la conducta dels uns vers els altres, cal que els éssers humans observin en la majoria dels casos regles generals per tal que tots sàpiguen a què atenir-se, però pel que fa als interessos de cadascú, la seva espontaneïtat individual té dret a exercir-se lliurement.

John Stuart Mill. *Sobre la llibertat*, iv

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

10. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents:

[1 punt]

a) «incommensurablement»

b) «interferència de la societat»

11. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de la frase següent del text: «Pel que fa a la conducta dels uns vers els altres, cal que els éssers humans observin en la majoria dels casos regles generals per tal que tots sàpiguen a què atenir-se, però pel que fa als interessos de cadascú, la seva espontaneïtat individual té dret a exercir-se lliurement.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

12. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

No hi ha cap sistema moral dins el qual no sorgeixin casos inequívocs de conflicte entre obligacions. Aquestes són les autèntiques dificultats, els punts espinosos tant de la teoria ètica com de la direcció reflexiva de la conducta personal. Se superen a la pràctica, amb major o menor èxit, segons la intel·ligència i la virtut de cada individu; però el que no es pot pretendre és que aquell que posseeix un estàndard últim al qual es puguin referir els conflictes de drets i de deures sigui el menys qualificat per a resoldre'ls. Si la utilitat és la font última de les obligacions morals, la utilitat es pot invocar per a decidir entre elles quan les seves exigències són incompatibles. Encara que l'aplicació de l'estàndard pugui resultar difícil, és millor que no tenir-ne cap en absolut. En canvi, en els altres sistemes, en què les lleis morals reclamen totes una autoritat independent, no hi pot haver cap àrbitre legitimat per a fer de mitjancer entre elles; la pretensió que una preval sobre les altres es basa en poca cosa més que sofisteria, i llevat que es determinin, com fan normalment, per la influència no reconeguda de consideracions d'utilitat, només ofereixen camp lliure a l'acció de desitjos i interessos personals.

John Stuart Mill. *L'utilitarisme,* capítol II

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

13. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text el mot i l'expressió següents:

[1 punt]

a) «drets»

b) «consideracions d'utilitat»

14. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de la frase següent del text: «Si la utilitat és la font última de les obligacions morals, la utilitat es pot invocar per a decidir entre elles quan les seves exigències són incompatibles.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

15. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

[…] quan una persona, amb el seu comportament privat, s'incapacita per a l'exercici d'un determinat deure envers la col·lectivitat que li ha estat encomanat, és culpable d'una infracció social. És injustificat de castigar algú perquè està ebri, però en canvi cal punir un soldat o un policia que s'embriagui estant de servei. En suma, sempre que existeix un dany o un risc de dany definits, ja sigui a un individu o a la col·lectivitat, el cas ja no cau dins l'àmbit de la llibertat i entra de ple dins el de la moralitat o del dret.

Però amb referència al perjudici merament contingent o, com podria anomenar-se, inferit, que una persona causa a la societat per una actuació que ni viola un deure específic envers la col·lectivitat ni ocasiona un dany perceptible a qualsevol individu determinable llevat d'ell mateix, aquest inconvenient és un dels que la societat pot permetre's d'haver de suportar en interès del bé més gran de la llibertat humana.

John Stuart Mill. *Sobre la llibertat*, iv

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

16. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents:

[1 punt]

a) «infracció social»

b) «àmbit […] del dret»

17. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de la frase següent del text: «aquest inconvenient és un dels que la societat pot permetre's d'haver de suportar en interès del bé més gran de la llibertat humana.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

18. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Per bé que la societat no es basi en un contracte i per bé que no s'hi guanyi res inventant-ne un per tal de deduir-ne obligacions socials, tots els qui reben la protecció de la societat li deuen quelcom en retorn del benefici rebut, i el fet de viure en societat fa indispensable que cadascú es vegi en l'obligació d'observar una certa línia de conducta envers la resta. Aquesta conducta consisteix, primer de tot, a no perjudicar els interessos dels altres o, més ben dit, certs interessos que, ja sigui per disposició legal o per consentiment tàcit, han de ser considerats com a drets; i, segonament, a suportar cadascú la càrrega que li pertoqui (fixada segons un principi d'equitat) dels treballs i sacrificis exigits per la defensa de la societat o dels seus membres d'ofenses i de vexacions. La societat està justificada per a imposar aquestes condicions, a qualsevol preu, a aquells que voldrien incomplir-les. I la societat pot fer quelcom més. Els actes d'un individu poden resultar nocius als altres o no tenir prou en compte el seu benestar, sense necessitat d'arribar a violar cap dels seus drets constituïts. En aquest cas, l'ofensor pot ser castigat per l'opinió amb tota justícia, però no per la llei. Tan bon punt un aspecte del comportament d'una persona afecta d'una manera perjudicial els interessos d'altri, la societat hi té jurisdicció i esdevé objecte de discussió la qüestió de si la intervenció de la societat és favorable o desfavorable al bé comú.

Però no és adequat plantejar-se aquesta qüestió quan la conducta d'una persona no afecta l'interès de cap altra persona, o quan no té necessitat d'afectar l'interès dels altres si no ho volen (amb el supòsit que les persones interessades són totes adultes i tenen un grau normal d'enteniment). En tots aquests casos, l'individu hauria de gaudir d'una perfecta llibertat, tant jurídica com social, per a fer l'acció i atenir-se a les conseqüències.

John Stuart Mill. *Sobre la llibertat*, iv

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

19. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents:

[1 punt]

a) «consentiment tàcit»

b) «ser castigat per l'opinió»

20. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text i les raons de John Stuart Mill per a afirmar-la: «Però no és adequat plantejar-se aquesta qüestió quan la conducta d'una persona no afecta l'interès de cap altra persona.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

21. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Els humans tenen facultats més elevades que els apetits animals i, un cop en són conscients, no contemplen com a felicitat res que no impliqui la seva gratificació. […]

És totalment compatible amb el principi d'utilitat reconèixer que alguns tipus de plaer són més desitjables i més valuosos que altres. Seria absurd que, mentre que en la valoració de totes les altres coses es té en compte tant la quantitat com la qualitat, se suposés que en la valoració dels plaers només cal tenir en compte la quantitat.

[…] és un fet del tot inqüestionable que aquells qui estan igualment familiaritzats amb tots dos plaers, i són igualment capaços d'apreciar-los, donen una prioritat molt més elevada a la forma de vida en què s'exerciten les facultats superiors. Poques criatures humanes consentirien que se'ls convertís en animals inferiors a canvi de la promesa que obtindrien tots els plaers que pot tenir una bèstia; cap ésser humà intel·ligent no acceptaria ser un ximple, ni una persona instruïda ser un ignorant, ni cap persona sensible i recta ser egoista i infame, per més que els puguin persuadir que un ximple, un babau o un brètol està més satisfet amb el que li ha tocat que no pas ho estan ells amb el que els ha tocat a ells. No renunciarien a allò que posseeixen de més que ell, per saciar de la forma més completa possible els desitjos que tenen en comú amb ell. […] És millor ser una persona insatisfeta que un porc satisfet; millor ser Sòcrates insatisfet que no un ximple satisfet. I si el ximple o el porc opinen de forma diferent, és perquè només coneixen el seu propi costat de la qüestió. L'altra part, en aquesta comparació, coneix tots dos costats.

John Stuart Mill. *L'utilitarisme,* capítol II

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

22. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents:

[1 punt]

a) «apetits animals»

b) «felicitat»

23. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de la frase següent del text: «És totalment compatible amb el principi d'utilitat reconèixer que alguns tipus de plaer són més desitjables i més valuosos que altres.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

24. PAU 2013 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Les preguntes sobre els fins són preguntes sobre quines coses són desitjables. La doctrina utilitarista és que la felicitat és desitjable i que és l'única cosa desitjable com a fi, totes les altres coses són només desitjables com a mitjans per a aquest fi […].

L'única prova que es pot donar que un objecte és visible és que de fet la gent el veu. L'única prova que es pot oferir que un so és audible és que la gent de fet el sent: i així pel que fa a les altres fonts de l'experiència. De manera semblant, entenc que l'única evidència que és possible aportar que una cosa és desitjable és que la gent realment la desitja. […] L'única raó que es pot donar a favor que la felicitat general és desitjable és que tota persona, en la mesura que creu que la pot assolir, desitja la pròpia felicitat. Doncs bé, com que això és un fet, no solament tenim tota la prova que és possible donar en aquest cas, sinó també tota la prova que es podria exigir, que la felicitat és un bé: que la felicitat de cada persona és un bé per a aquella persona, i que la felicitat general és, doncs, un bé per a la suma de totes les persones. Amb això, la felicitat adquireix un títol legítim de ser un dels fins de la conducta i, consegüentment, un dels criteris de la moral.

Però això per si sol no demostra que sigui el criteri únic. Per a ser-ho, semblaria necessari mostrar no solament que la gent desitja la felicitat, sinó també que no desitja mai res més. Ara, és ben palpable que la gent de fet desitja coses que en el llenguatge corrent són decididament diferents de la felicitat. Desitgen, per exemple, la virtut i l'absència de vici […].

John Stuart Mill. *L'utilitarisme*, capítol iv

25. PAU 2013 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents:

[1 punt]

a) «felicitat»

b) «desitjable com a fi»

26. PAU 2013 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu el sentit i la justificació, segons John Stuart Mill, de l'afirmació següent: «la felicitat és desitjable i […] és l'única cosa desitjable com a fi». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

27. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Ara bé, una teoria de la vida com aquesta provoca una aversió inveterada en molts esperits, i certament en alguns dels més estimables pels seus sentiments i aspiracions. Suposar que la vida no té (diuen) altres fins més elevats que el plaer —ni cap objecte de desig ni projecte millor ni més noble— ho consideren del tot mesquí i degradant, com una doctrina digna només dels porcs, amb els quals es va comparar despectivament els seguidors d'Epicur ja en la mateixa antiguitat […]. L'acusació suposa que els éssers humans no són sensibles a cap altre plaer llevat dels plaers dels porcs […]. Els humans tenen facultats més elevades que els apetits animals, i un cop en són conscients, no consideren com a felicitat res que no impliqui la seva gratificació […]. S'ha d'admetre, però, que en general els autors utilitaristes han situat la superioritat dels plaers mentals sobre els corporals principalment en el fet que són més permanents, més segurs, menys costosos, etc. —és a dir, en els seus avantatges circumstancials, més que no en la seva naturalesa intrínseca […]. Reconèixer que algunes espècies de plaer són més desitjables i més valuoses que d'altres resulta del tot compatible amb el principi d'utilitat.

John Stuart Mill. *L'utilitarisme*

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

28. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents:

[1 punt]

a) «principi d'utilitat»

b) «avantatges circumstancials»

29. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text: «Reconèixer que algunes espècies de plaer són més desitjables i més valuoses que d'altres resulta del tot compatible amb el principi d'utilitat». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)
[3 punts]

30. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Però l'argument més fort contra la intervenció de la col·lectivitat en la conducta purament personal és que, quan hi intervé, és molt probable que ho faci malament i fora de lloc. En qüestions de moralitat social, de deure envers els altres, l'opinió del públic (és a dir, la de la majoria dominant), tot i que sovint és incorrecta, encara amb més freqüència sol ser correcta, perquè en aquestes qüestions el públic no fa més que jutjar els seus propis interessos, és a dir, de quina manera l'afectaria un determinat tipus de conducta, si se'n permetés la pràctica. Però l'opinió d'una majoria imposada com a llei a la minoria, quan es tracta de la conducta personal, és tan probable que sigui correcta com incorrecta, perquè en aquestes ocasions «opinió pública» significa, en el millor dels casos, l'opinió d'uns quants sobre el que és bo o dolent per a altres; i, molt sovint, ni tan sols no significa això, ja que el públic, passant per alt amb la més perfecta indiferència el plaer o la conveniència d'aquells la conducta dels quals censura, només considera la seva pròpia preferència. Hi ha moltes persones que consideren com una ofensa contra elles qualsevol conducta que els desplau, i la prenen com un ultratge als seus sentiments; com aquell fanàtic religiós que, acusat de tractar amb menyspreu els sentiments religiosos dels altres, responia que eren ells els qui tractaven els seus amb menyspreu en persistir en el seu culte o credo abominable. Però no hi ha paritat entre el sentiment d'una persona vers la seva pròpia opinió i el d'una altra que se senti ofesa perquè es professa aquesta opinió; com tampoc no n'hi ha entre el desig d'un lladre d'agafar una bossa i el desig que el seu posseïdor legítim té de conservar-la. I les preferències d'una persona són tan seves com la seva opinió o la seva bossa.

John Stuart MILL. *Sobre la llibertat*, IV

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.
[2 punts]

31. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:
[1 punt]

a) «conducta purament personal»

b) «paritat»

32. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu per què Mill pensa que cal posar límits a la intervenció de la col·lectivitat en la conducta personal i sobre quina base considera que cal establir aquests límits. (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

33. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Ara bé, és palpable que de fet la gent desitja coses que, en el llenguatge corrent, són decididament diferents de la felicitat. Desitja, per exemple, la virtut i l'absència de vici, realment no menys que el plaer i l'absència de dolor. El desig de virtut no és tan universal, però és un fet tan autèntic com el desig de felicitat. D'aquí ve que els que s'oposen al criteri utilitarista considerin que tenen dret a inferir que hi ha altres fins de l'acció humana, a més de la felicitat, i que la felicitat no és el criteri d'aprovació i desaprovació.

Però nega la doctrina utilitarista que la gent desitgi la virtut, o manté que la virtut no és una cosa que calgui desitjar? Ben bé al contrari. Sosté no solament que cal desitjar la virtut, sinó que cal desitjar-la desinteressadament, per si mateixa.

[…] Aquesta opinió no s'aparta de cap manera del principi de la Felicitat.

John Stuart Mill. *L'utilitarisme,* iv

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades.

[2 punts]

34. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents:

[1 punt]

a) «felicitat»

b) «desitjar-la per si mateixa»

35. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Expliqueu per què Mill afirma que el fet que es desitgi la virtut per si mateixa no comporta cap problema per a la doctrina utilitarista. (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.)

[3 punts]

36. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Les preguntes sobre els fins són preguntes sobre quines coses són desitjables. La doctrina utilitarista és que la felicitat és desitjable i que és l'única cosa desitjable com a fi […].

L'única prova que es pot donar que un objecte és visible és que de fet la gent el veu. L'única prova que es pot oferir que un so és audible és que la gent de fet el sent: i així pel que fa a les altres fonts de l'experiència. De manera semblant, entenc que l'única evidència que és possible aportar que una cosa és desitjable és que la gent realment la desitja. […] L'única raó que es pot donar a favor que la felicitat general és desitjable, és que tota persona, en la mesura que creu que la pot assolir, desitja la pròpia felicitat. Doncs bé, com que això és un fet, no solament tenim tota la prova que és possible donar en aquest cas, sinó també tota la prova que es podria exigir, que la felicitat és un bé: que la felicitat de cada persona és un bé per a aquella persona, i que la felicitat general és, doncs, un bé per a la suma de totes les persones. Amb això la felicitat adquireix un títol legítim a ser un dels fins de la conducta i, conseqüentment, un dels criteris de la moral.

Però això per si sol no demostra que sigui el criteri únic. Per a ser-ho, semblaria necessari mostrar no solament que la gent desitja la felicitat, sinó també que no desitja mai res més. Ara, és ben palpable que la gent de fet desitja coses que en el llenguatge corrent són decididament diferents de la felicitat. Desitgen, per exemple, la virtut i l'absència de vici […].

John Stuart MILL. *L'utilitarisme*

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre cinquanta i vuitanta paraules).

[2 punts]

37. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, dels mots o les expressions següents (entre cinc i quinze paraules en cada cas):

[1 punt]

a) «felicitat»

b) «criteri de la moral»

38. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Expliqueu com intenta justificar John Stuart Mill que la felicitat general és l'*únic* fi de la conducta. Feu referència als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.

[3 punts]

39. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Però la base d'aquest poderós sentiment natural existeix; i és aquesta la que, un cop reconeguda la felicitat general com el criteri ètic fonamental, constitueix la força de la moral utilitarista. Aquest sòlid fonament són els sentiments socials de la humanitat, el desig de viure en unitat amb els nostres semblants, que ja és per si mateix un principi poderós de la naturalesa humana, i afortunadament un d'aquells que tendeixen a enfortir-se amb les influències que fan avançar la civilització, fins i tot sense inculcar-los expressament. L'estat social esdevé de cop tan natural, tan necessari i tan habitual en l'home, que si no és a causa d'unes circumstàncies inusuals o per un esforç deliberat d'abstracció, mai no ens concebríem d'altra manera que com a membres d'un organisme; i aquesta associació es va consolidant a mesura que la humanitat s'allunya de l'estat d'independència salvatge. Una condició que és essencial per a l'estat social, doncs, esdevé així part inseparable de la idea que tota persona té sobre l'estat de coses en què ha nascut, i a què està destinat tot ésser humà. Ara bé, la societat entre éssers humans, llevat de la relació entre amo i esclau, és manifestament impossible sobre qualsevol altra base que no sigui la necessitat de consultar els interessos de tots. Una societat entre iguals només pot existir si s'entén que s'han de considerar igualment els interessos de tots. I com que, en tots els estadis de la civilització, cada persona té iguals, llevat d'un monarca absolut, cada un es veu obligat a viure en aquests termes amb els altres. En cada època es fan passos endavant cap a un estat en què serà impossible viure permanentment amb algú en uns termes diferents. D'aquesta manera la gent es torna incapaç de concebre la possibilitat d'una situació de menyspreu absolut pels interessos dels altres.

J. S. Mill. *L'utilitarisme,* III

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules).
[2 punts]

40. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «moral utilitarista»
b) «estat social»

41. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Per què diu Mill que un cert sentiment «constitueix la força de la moral utilitarista»? Feu referència als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

42. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

És injustificat castigar algú simplement perquè estigui ebri; però, en canvi, cal castigar el soldat o el policia que s'embriagui estant de servei. En suma, sempre que existeix un dany o un risc de danys definits, ja sigui a un individu o a la col·lectivitat, el cas ja no cau dins l'àmbit de la llibertat i entra de ple dins l'àmbit de la moralitat o del dret.

Però, en relació amb el dany merament contingent o, com podria anomenar-se, derivat que una persona causa a la societat per una actuació que no viola un deure específic envers la col·lectivitat ni ocasiona un dany perceptible a cap individu determinable, llevat d'ell mateix, aquest inconvenient és un dels que la societat pot permetre's de patir per preservar el bé superior de la llibertat humana.

J. S. MILL. *Sobre la llibertat*, IV

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules).
[2 punts]

43. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas):
[1 punt]
a) «àmbit de la llibertat»
b) «àmbit de la moralitat»

44. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció A)

3. Per què diu Mill que, en certs casos en què algú tria fer-se mal a si mateix, «aquest inconvenient és un dels que la societat pot permetre's de patir per preservar el bé superior de la llibertat humana»? Feu referència als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.
[3 punts]

45. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Per bé que la societat no es basi en un contracte, i per bé que no es guanyi res inventant-ne un per deduir-ne les obligacions socials, tots els qui reben la protecció de la societat li deuen quelcom en retorn del benefici rebut, i el fet de viure en societat fa indispensable que cadascú es vegi en l'obligació d'observar una certa línia de conducta envers la resta. Aquesta conducta consisteix, primer de tot, a no perjudicar els interessos dels altres, o més ben dit, certs interessos que, per disposició legal o consentiment tàcit, han de ser considerats com a drets; i, segonament, a suportar cadascú la càrrega que li pertoqui (fixada segons un principi d'equitat) dels treballs i sacrificis exigits per la defensa de la societat o els seus membres d'ofenses i vexacions. La societat està justificada a imposar aquestes condicions, a qualsevol preu, a aquells que preferirien incomplir-les. [...] Però no hi ha motiu per plantejar-se aquesta qüestió quan la conducta d'una persona no afecta l'interès de cap altra persona, o quan no pot afectar l'interès dels qui no volen ser afectats (sota el supòsit que les persones interessades són totes adultes i amb un grau normal d'enteniment). En tots aquests casos, l'individu hauria de tenir una perfecta llibertat, social i legal, per fer l'acció i atenir-se a les conseqüències.

MILL. *Sobre la llibertat*, IV

1. Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

46. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les següents paraules o expressions –al voltant de 5-15 paraules en cada cas. [1 punt]
   a) «*contracte*»
   b) «*llibertat legal*»

47. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Per què diu Mill que quan la conducta d'algú no afecta els interessos d'altri «hauria de tenir una perfecta llibertat, social i legal, per fer l'acció»? (En la vostra resposta, haureu de referir-vos als aspectes del pensament de Mill que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

48. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

L'única llibertat que mereix aquest nom és la de buscar el nostre propi bé, pel nostre camí propi, sempre que no privem els altres del seu o els impedim d'esforçar-se per aconseguir-lo. Cadascú és el guardià natural de la seva pròpia salut, sigui física, mental o espiritual. La humanitat surt més guanyadora consentint a cadascú de viure a la seva manera que no pas obligant-lo a viure a la manera dels altres.

J. STUART MILL, *Sobre la llibertat*

1. Expliqueu breument quina és la idea principal del text. [2 punts]

49. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Què vol dir «guardià natural»? [3 punts]